

НАРОДНИ МУЗЕЈ
ОПР. 970/5-22
16. 12. 2022 год
— Н И Ш —

**ПРОГРАМ РАДА
НАРОДНОГ МУЗЕЈА НИШ
ЗА 2023. ГОДИНУ**

ДЕЦЕМБАР 2022.ГОДИНЕ

На основу члана 44. став 1. тачка 5. Закона о култури („Сл. гласник РС“, бр 72/09, 13/16, 30/16-испр., 6/20, 47/21 и 78/21), чл. 15. Одлуке о оснивању Народног музеја Ниш („Сл. лист Града Ниша“, бр. 2/11, 115/16, 99/20 и 85/21) и чл. 36. Статута Народног музеја Ниш, Управни одбор Народног музеја Ниш на седници одржаној 16.12. 2022. године, донео је

ПРОГРАМ РАДА НАРОДНОГ МУЗЕЈА НИШ ЗА 2023. ГОДИНУ

Програм рада је израђен у складу са приоритетним циљевима и мерама дефинисаним у **Плану развоја града Ниша за период 2021-2027. године. Приликом планирања активности полазило се од одобрених апропријација у буџету за 2023. годину и финансијског плана Народног музеја Ниш.**

Приликом израде Програма рада Музеја за 2023. годину, анализирано је постојеће стање у свим елементима музејског деловања и исказане потребе, уз поштовање одредби Закона о музејској делатности, Закона о културним добрима и Закона о култури. Према наведеним законима и решењу о територијалној надлежности музеја у Србији, Народни музеј Ниш представља музеј комплексног типа, који своју делатност спроводи на територији нишавског округа, односно више општина: Ниш, Алексинац, Ражањ, Мерошина, Сврљиг, Гацин Хан и Дољевац.

Стручни рад у музеју је организован у оквиру сектора основне делатности, у чијем саставу се налазе следећа одељења: археологија, нумизматика и епиграфика, етнологија, историја, историја уметности, књижевна заоставштина, конзервација и рестаурација, документација са фото службом и библиотеком и одељење за едукацију, комуникацију и односе са јавношћу.

Народни музеј Ниш делује у више објеката који се налазе на неколико локација у граду: зграда Управе у ул. Генерала М. Лешјанина 14, зграда у ул. Николе Пашића (археолошка сала), Галерија Синагога, спомен собе Стеван Сремац – Бранко Миљковић у ул. А. Ненадовића, археолошко налазиште Медијана, меморијални комплекс Логор 12. фебруар, Споменик Тэле кула и поседује депо збирки етнологије и историје уметности у склопу пословне зграде ЈКП Наисус.

Након решења о реституцији, Музеј се у управној згради и у спомен собама Сремац-Миљковић налази у статусу закупца.

ПРЕГЛЕД ПРОГРАМСКИХ АКТИВНОСТИ У 2023. ГОДИНИ

Имајући у виду да у 2023. години Музеј обележава важан јубилеј – 90 година рада (1933-2023), Програм рада је конципиран на начин да се Музеј представи широј публици кроз све аспекте свог деловања. С тим у вези, планиране су активности које ће се одржавати током целе године, како у објектима Музеја, тако и на јавним просторима, а све у циљу да нашу мисију приближимо грађанима и придобијемо нову публику. Поред изложби, радионица и предавања, биће организован и додатни програм у сарадњи са другим установама културе, образовним установама и појединцима који чине културну сцену нашег града. Циљ је да се створи програм за посетиоце свих доби и да се они мотивишу да активно учествују у креирању и реализацији наших активности.

I СТРУЧНА ОБРАДА КУЛТУРНИХ ДОБАРА, НАУЧНО - ИСТРАЖИВАЧКИ РАД И РАД СА ПУБЛИКОМ

Програм рада Музеја прилагођен је приоритетним циљевима и мерама дефинисаним у циљу развијања и унапређења културног стваралаштва у Нишу, што подразумева и побољшање доступности културних садржаја свим грађанима, дигитализацију грађе, развој инфраструктуре културног наслеђа, примену савремених презентација музејске грађе и непокретног културног наслеђа коришћењем савремене технологије и изградњу и адаптацију радног и изложбеног простора.

Поред тога, у свим одељењима наставиће се рад на стручној обради музејске грађе по збиркама, дигитализацији збирки у оквиру програма ИМУС и категоризација културних добара. Такође је предвиђено публиковање грађе и резултата истраживања, како у музејском стручном гласилу – Зборнику, тако и у осталим стручним публикацијама у земљи и иностранству.

- **АКВИЗИЦИЈА**

Набавка музеалија и библиотечког материјала ће се одвијати путем истраживања, откупа, донацијама и разменом. У току 2023. године очекујемо и прилив новог археолошког материјала са локалитета Медијана и Велика Хумска Чука, као и са локалитета Средње поље у Брадарцу код Алексинца. Договорено је приновљавање

личних предмета учесника пробоја логора на Црвеном крсту за збирку Меморијални комплекс 12. фебруар.

- **ТЕРЕНСКА ИСТРАЖИВАЊА**

Наставиће се рад на истраживању неколико археолошких локалитета на територији Ниша: праисторијских налазишта Хум, Баланица и Пештурина, као и на истраживању резиденцијалног комплекса Константинове виле у Медијани и простора античког Наиса. Такође је планиран рад на простору општина Алексинац, Сврљиг и Дољевац у сарадњи са колегама из Филозофског факултета у Београду – департмана за археологију и Археолошког института. Поред археолошких, територија нишавског округа представља значајно подручје и за истраживање нематеријалног културног наслеђа.

У 2023. години Музеј ће у сарадњи са Археолошким институтом обавити следећа археолошка истраживања:

1. **Лок. Медијана:**

- истраживања локације за изградњу Археолошког центра,
- истраживање терми и
- истраживања трасе хидрантске мреже.

2. **Лок. Велика Хумска Чука:** планиран је наставак систематских истраживања.

У складу са потребама, сарадници Музеја ће учествовати и у заштитним истраживања која се буду спроводила у зонама непосредне заштите на територији Ниша (Јагодин Мала, Виник и др.) у сарадњи са Заводом за заштиту споменика културе Ниш.

- **ИЗЛОЖБЕНЕ И ДРУГЕ ПРОГРАМСКЕ АКТИВНОСТИ**

- **Поводом обележавања 90 година рада Музеја**, приредићемо две изложбе: „Дародавци Музеја“ и „Врата су отворена“. Циљ ових изложби је да се шира јавност упозна са богатим фондом који се чува у Музеју, а који није доступан због непостојања адекватног изложбеног простора. Намера Музеја је да укаже и на значај донирања покретних културних добара и на бројне дародавце који су омогућили формирање музејских збирки и оснивање Музеја 1933. године. Током трајања ових изложби биће организоване бројне радионице, предавања и стручна вођења за наше суграђане, са жељом да узму активно учешће у обележавању јубилеја и допринесу ширењу свести о значају очувања културног наслеђа. Овим поводом се предвиђа и постављање рекламног банера на згради Музеја у ул. Николе Пашића.

- Поводом обележавања три века од изградње нишке тврђаве (1723-2023) приредићемо изложбу „Тврђавско благо“, путем које ћемо представити најзначајније налазе са простора Тврђаве који се чувају у нашим фондовима. Идеја је да ова изложба буде постављена у јавном простору, јер искуство из претходних година указује да је потребно проширити видове комуникације са публиком и да у ту сврху треба користити места на којима се окупља већи број грађана. Истим поводом, Музеј је упутио **Иницијативу Савету за културно стваралаштво**, да се поставе две спомен плоче у Тврђави на местима страдања жртава нацизма у другом светском рату, а у циљу неговања културе сећања.
 - У сарадњи са Форумом Рома Србије, Централним саветом Синта и Рома из Немачке, Амбасадом Немачке и Гете институтом у Србији организоваћемо изложбу: „**Racial Diagnosis: Gypsy – The genocide of the Sinti and Roma and the long struggle for recognition**“.
 - У сарадњи са Историјским архивом организоваћемо изложбу: „**Никола Христодуло – писма и телеграми**“,
 - У сарадњи са Музејем црквених старина из Ниша организоваћемо изложбу **графику са темом Константин Велики**, уваженог и познатог уметника Вељка Михајловића из Београда. Изложба ће бити приређена у склопу обележавања градске славе.
 - Изложба: „**Конзервација мозаика Медијане**“ биће приређена на простору арх. налазишта Медијана.
 - Изложба: „**Нишки сликар Сима Чемерикић**“.
 - Изложба **радова Факултета уметности из Ниша.**
 - Изложба **годишњих радова Факултета Метрополитан из Ниша.**
 - Изложба „**Рукописна средњовековна баштина Бранковића**“ Музеја у Смедереву.
 - Гостовање изложбе „**Хладно оружје средњовековне збирке Народног музеја Ниш**“ у Завичајном музеју у Књажевцу.
 - Гостовање изложбе „**Винчанска жена – Мит, богиња, мајка**“ у Центру за културу и уметност у Алексинцу.
 - Гостовање изложбе „**Медијана – задужбина Константина Великог**“ у Музеју у Смедереву.
-
- Обележавање 81 године од пробоја логораша из Логора 12. фебруар.
 - Обележавање годишњице Боја на Чегру.
 - Промоција Зборника бр. 31.

- Учешће у реализацији манифестација: Ноћ музеја, Национална недеља музеја, Ноћ истраживача, Сићевачка књижевна колонија, Додела књижевне награде удружења Бранко Миљковић и др.

-

- **ДИГИТАЛИЗАЦИЈА МУЗЕЈСКЕ ГРАЂЕ**

У складу са Правилником о ближим условима за дигитализацију културног наслеђа, наставиће се рад на дигиталној обради свих збирки, музејске документације и хемеротеке у ИМУС програму. На овом послу биће ангажовани сви руководиоци збирки, што подразумева праћење свих промена и допуна у оквиру постојећег информационог система, као и додатну едукацију свих извршилаца. За потребе овог посла редовно ће се ажурирати и одржавати централни сервер са базом података као и компјутерска опрема неопходна за обављање ове активности. Овај посао подразумева и фотографисање и скенирање предмета из свих збирки, који ће се радити према интерном плану.

Уколико се обезбеде потребна средства, наставиће се рад на изради 3д реконструкција објеката у склопу комплекса Константинове виле у Медијани.

Паралелно са овим послом наставља се и стандардна обрада збирки и вођења музејске документације, стручног архива, хемеротеке и музејске библиотеке.

- **СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ**

У циљу реализације програмских активности сарадницима Музеја ће бити омогућен боравак у научним институцијама и установама заштите у земљи, ради прикупљања архивске и музејске грађе и стицања праксе из области заштите културног наслеђа. Такође, уколико буде могућности организоваће се стручни обилазак споменика културе и музеја у земљи и окружењу, у циљу размене искуства на пољу музеологије.

Сви запослени ће обављати обуке у циљу унапређења пословања и праћења законских регулатива.

Предвиђено је стицање виших звања за три кустоса и полагање стручних испита за четири музејска водича.

- **НАУЧНИ СКУПОВИ И КОНФЕРЕНЦИЈЕ**

Стручни сарадници Музеја ће активно учествовати у раду струковних удружења: Музејског друштва Србије, Српског археолошког друштва и Међународног музејског савета ICOM, и презентовати стручне радове на конференцијама у земљи и

по могућности, у иностранству. Предложићемо да се годишњи скуп античке секције САД-а и ICOM/а одрже у Нишу.

- МЕЂУМУЗЕЈСКА САРАДЊА

У склопу развоја међумузејске сарадње предвиђена је стручна посета археолошком локалитету Стоби у Северној Македонији и посета Музеју Републике Српске у Бањалуци, ради договора о наставку сарадње на истраживању, заштити и презентацији културног наслеђа.

Наставиће се сарадња и са сродним установама у Србији, пре свега са матичним установама: Народним музејом Србије, Историјским музејом Србије, Етнографским музејом, Народном библиотеком Србије и др.

- ЗАШТИТА ПОКРЕТНИХ И НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА

Током 2023. године биће обављане текуће конзерваторске активности, са посебним акцентом везаним за предмете намењене реализацији тематских изложби. Део конзерваторских процедура обавиће се у радионици Музеја, а конзервација једног дела етнографске, историјске и збирке књижевне заоставштине, мора се обавити у специјализованим конзерваторским радионицама и лабораторијама у земљи.

- ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

У току 2023. године планирано је публикавање следећих издања:

- *Зборник музеја бр. 31*
- Каталог изложбе *Дародавци Музеја*
- Каталог изложбе *Врата су отворена*
- Приређено издање *Песмарице Душана Цветковића Дуце*
- *Константинова вила на Медијани* (репринт на српском и енглеском језику)
- *Музејски забавник* (репринт)
- Водичи и флајери за све објекте

Музеј ће аплицирати код Министарства културе за средства за финансирање публикавања и следећих издања:

~~- Зборник радова са научног скупа „Динистија-Обреновић-и-проглашење-Краљевине Србије“ који је одржан 2022. године у Нишу.~~

- Публикација „*Пуковник Мирослав Пилетић*“.

- Публикације о непокретним културним добрима од изузетног значаја: Медијани, Теле-кули и Меморијалном комплексу Логор 12. фебруар, прилагођене деци школског узраста.

II ЕДУКАЦИЈА И ПОПУЛАРИЗАЦИЈА МУЗЕЈСКЕ ДЕЛАТНОСТИ

Музејски едукатор ће у сарадњи са кустосима у наредној години наставити рад на популаризацији културног наслеђа организовањем **едукативних радионица**, које ће бити спроведене у музејским објектима али и на разним локацијама у граду. Наставиће се одржавање **скајп часова** за децу школског узраста и стручних и популарних **предавања** за публику различите доби и интересовања. У организацији програма настојаћемо да укључимо образовне установе са територије града Ниша и удружења посебно осетљивих група грађана.

На позив представника српске заједнице из Хамбурга, приредићемо изложбу и стручно предавање о Константиновој задужбини у Медијани и културном наслеђу нишког краја, уз пратеће радионице за децу школског узраста.

У циљу побољшања наше услуге, спроводићемо анкетирање посетилаца ради утврђивања њиховог задовољства понуђеним садржајима. Такође је договорено **интензивирање сарадње са Туристичком организацијом Ниша**, ради промоције и популаризације музејских објеката и културног наслеђа Ниша у земљи и иностранству. Посебан акценат биће на промоцији археолошког налазишта Медијана.

За потребу популаризације културно-историјских споменика **на веб порталу Музеја биће постављене виртуелне туре** свих наших објеката: Археолошке сале, Спомен собе Сремац-Миљковић, Теле Куле, Меморијалног комплекса Логор 12. фебруар и Археолошког налазишта Медијана. Планирано је и да се садржај портала преведе и на енглески језик, како би информације биле доступне ширем кругу претраживача.

Ради промоције музејских збирки **израдићемо кратке видео клипове**, а материјал ће бити доступан на веб порталу Музеја и на друштвеним мрежама. Музеј ће наставити презентовање и промоцију својих активности путем друштвених мрежа, како би повећали видљивост нашег рада и заинтересовали већи број људи за учествовање у реализацији нашег програма.

~~Такође ће се обавити **3д скенирање музејских предмета** за потребе приказивања путем холограма на тематским изложбама. На тај начин се омогућава представљање већег броја предмета, што је значајно имајући у виду просторну ограниченост.~~

Имајући у виду отварање археолошког налазишта Медијана, планирано је и и проширење асортимана сувенира, како би обогатили понуду у музејским продавницама.

III ИНВЕСТИЦИОНА УЛАГАЊА

У складу са средњорочним планом развоја, Музеј ће код надлежних министарстава и преко иностраних фондова аплицирати за средства за **изградњу АРХЕОЛОШКОГ ЦЕНТРА на Медијани**. За развој налазишта и креирање простора за рад и презентацију, од кључне важности је да се у најскорије време подигне овај вишенаменски објекат, који је пројектован по свим савременим параметрима. Техничку документацију је израдио Архитектонски факултет у Београду, а пројекат је финансиран од стране Министарства културе.

За потребу заштите непокретних културних добара, планирано је унапређење система видео надзора и спољне расвете на локалитетима: Медијана, Ћеле кула и Логор 12. Фебруар.

IV ТЕКУЋЕ ОДРЖАВАЊЕ И ПОПРАВКЕ

У наредној години планирано је да се изведу следећи радови:

- уређење билетарнице-продавнице на Ћеле Кули и
- санација мокрог чвора у објекту Музеја у ул. Николе Пашића.

Музеј је послао захтев Канцеларији за локални економски развој Ниша да у свом програму планира санацију крова и фасаде галерије Синагога и санацију капеле Ћеле Кула.

Потребна су и улагања у уређење археолошког налазишта Медијана у циљу боље презентације и побољшања услуге за посетиоце, за шта је неопходно набавити додатни мобилијар и опрему (клубе, жардиње, саксије, сушаче за руке, дозере за сапун, рекламне јарболе и др.).

ПРЕДСЕДНИК УПРАВНОГ ОДБОРА

Валентина Александровић